

Til: Finansminister Trygve Slagsvold Vedum

Kopi: Statssekretær Erlend Trygve Grimstad

Innspill til statsbudsjettet 2023 fra Norsk Folkehjelp

Innspill til finansdepartementet i forkant av regjeringens budsjettkonferanse i august 2022

Kjære politiske ledelse i finansdepartementet. Vi sender med dette over et lite, helt konkret forslag med lite proveny, som vil være en viktig del av å styrke vår frivillige beredskap, som vi vet at dere har et sterkt engasjement for.

Frivillighet og beredskap

Norsk Folkehjelp har mange tusen frivillige helse- og redningsarbeidere som hver dag stiller opp gratis og rykker ut til krevende og spesialiserte oppdrag. De frivilliges betydning for redningstjenesten er anerkjent på alle nivåer i Norge. De bidrar med nødvendig kompetanse, utstyr og mannskaper som det offentlige ikke kan stille med.

At regjeringen har sørget for full momskompensasjon er et viktig tiltak for Norsk Folkehjelps arbeid. I tillegg ønsker vi å spille inne et forslag som med begrenset proveny vil styrke norsk frivillig beredskap og – ikke minst – norsk totalberedskap.

Forslag til stortingsvedtak om særavgifter, paragraf 7.

Ønsket endring: *Redningskjøretøy for frivillige beredskapsorganisasjoner legges til listen med fritak for engangsavgift.*

De frivillige beredskapsorganisasjonene har et samlet årlig behov for bytte av ca. 30 kjøretøy.

Forventet proveny: 15 millioner

Dette gir de frivillige lokallagene mulighetene til å utøve god redningstjeneste for de som trenger oss. I dag betaler vi avgifter til staten på materiell som brukes til å stille opp frivillig på vegne av staten for å redde liv.

De siste to årene har Norsk Folkehjelp investert i en rekke nye beredskapsambulanser, og i perioder kjørt med døgnbemanning for å avlaste den ordinære ambulansetjenesten under covid-19 pandemien. Da kvikkleireskredet gikk på Gjerdrum, mobiliserte vi 9 ambulanser og 2 ATVer som var på plass kun få timer etter at skredet gikk. Samtlige ambulanser ble benyttet til evakuering av sykehjem som sto i fare for å rase ut. Fritak for engangsavgift vil gjøre det betydelig lettere for de frivillige å investere i biler som er bedre egnet for redningstjeneste. I likhet med annet utstyr som redningsgruppene trenger, blir penger til kjøretøy samlet inn på frivillig basis.

Til Utenriksdepartementet

Vår dato: 16.08.2022

Til:
Utenriksminister Anniken Huitfeldt

Til:
Utviklingsminister Anne Beathe Tvinnereim

Norsk Folkehjelps innspill til statsbudsjettet 2023

Innspill til Utenriksdepartementets i forkant av regjeringens budsjettkonferanse i august 2023

Kjernefysisk nedrustning

Norges rolle som en drivende og utålmodig kraft for balansert kjernefysisk nedrustning må gjenreises. Og atomvåpen og nedrustning må sees i en større sammenheng. Til og med en begrenset atomvåpenkonflikt vil ha katastrofale konsekvenser og gjøre det umulig å nå bærekraftsmålene. Militærkomplekser og spesielt atomvåpenkomplekser er også enorme utslippskilder, som utkonkurrerer grønn teknologi når det gjelder investering, mens høyt spenningsnivå reduserer mulighetene for samarbeid om utslippskutt.

Norsk Folkehjelp foreslår følgende:

Kapittel 118 *Utenrikspolitiske satsinger – ny post* – *Det humanitære initiativet på atomvåpen*

- Det opprettes en ny post på kapittel 118 på minst 50 millioner kroner for å reetablere og videreutvikle det kunnskapsbaserte humanitære initiativet på atomvåpen.
- Etter den vellykkede samarbeidsmodellen fra prosessen med klaseammunisjon, oppretter det en prosjektgruppe på tvers, med de relevante avdelingene i UD, andre relevante departementer som FD og KLD, og eksterne aktører som FFI, NUPI, Folkerettsinstituttet, Statens Strålevern, NORSAR, samt aktuelle sivilsamfunnsorganisasjoner som Røde Kors, Norsk Folkehjelp og ICAN Norge.
- Det humanitære initiativet bør finansiere forskning, kunnskapsformidling og sivil samfunnsengasjement – ikke bare når det gjelder atomvåpens humanitære konsekvenser, men også på blant andre følgende områder:
 - Atomvåpens konsekvenser for miljø og menneskers helse i en rekke land i dag, herunder assistanse til ofre og miljøutbedring etter atomvåpentesting.
 - Sammenhengen mellom kjernefysisk nedrustning og bærekraftig utvikling.
 - Hvordan kjernefysisk nedrustning vil gi raskere klimakutt.
 - Begrensninger og risiko ved kjernefysisk avskrekking.

- Hvordan atomvåpenstatene kan bryte ut av sikkerhetsdilemmaet og fokusere på kjernefysisk nedrustning.
- For å kunne benytte midlene i det humanitære initiativet strategisk er det også avgjørende at UD avsetter personellressurser til dette.

Den kunnskapsbaserte metoden i det humanitære initiativet har stort og uutnyttet potensial. Med midler fra en egen post kan Norge støtte mer forskning og kunnskapsformidling som utfordrer status quo på atomvåpen. Norge må ikke vente på konsensus om en atomvåpenfri verden, men bygge slik konsensus.

Utvikling

Nivået på bistanden

Vi viser til den pågående pandemien som verden står i og de omfattende sekundære konsekvensene som rammer utviklingsland, sosialt og økonomisk. Krigen i Ukraina forsterker ringvirkningene ytterligere.

Vi står i det største tilbakeslaget for utvikling på over 70 år. Ulikheten øker dramatisk, det skjer en økning i antall ekstremt fattige, samtidig som verdens rikeste har doblet formuene sine under pandemien.

Vi vil henstille regjeringen til å opprettholde og styrke den internasjonale solidariteten med høyt nivå på bistanden i budsjettet 2023, og sette av 1% av BNI til offentlig godkjent utviklingsbistand (ODA). Mer enn noen sinne er det grunnleggende at bistanden går til tiltak som defineres som offentlig godkjent utviklingsbistand. Andre tiltak som bidrar til oppnåelse av bærekraftsmålene, men som ikke er godkjent offentlig godkjent utviklingsbistand (ODA) må komme utenom 1% av BNI. På bakgrunn av de omfattende konsekvensene det foreslåtte kuttet i bistanden for å dekke inn innenlandske flyktningsutgifter i revidert nasjonalbudsjett i vår vil Norsk Folkehjelp også sterkt anbefale regjeringen å løfte de innenlandske kostnadene ut av bistandsbudsjettet.

Norsk bistand holder høy kvalitet og gir gode resultater som er avgjørende for millioner av barn, kvinner og menn. Bistanden gir mennesker muligheten til å ta styringen i eget liv og forandre egne samfunn til det bedre gjennom å organisere seg.

Kapittel 162, post 96 – Klimainvesteringsfondet løftes ut av bistandsbudsjettet

Norsk Folkehjelp støtter en styrket ambisjon for norsk støtte til global klimafinansiering. Norge er langt fra å bidra med sin rettfærdige andel til finansiering av både utslippskutt og tilpasning. Likevel er vi bekymret når klimafinansiering (både den som er godkjent som bistand, og den som ikke er det) gis på bekostning av bistand til de fattigste.

Norsk Folkehjelp vil minne om Parisavtalens artikkel 9, paragraf 1, som sier at «Developed country Parties shall provide financial resources to assist developing country Parties with respect to both mitigation and adaptation in continuation of their existing obligations under the Convention» Det vises altså til tidligere forpliktelser fra klimakonvensjonen. I paragraf 4.3 av klimakonvensjonen står det at rike land er forpliktet til å stille med nye og addisjonelle midler i forbindelse med klimafinansiering, altså penger som skal komme i tillegg til bistandspenger. Formuleringer om ny og addisjonell klimafinansiering ligger også inne i teksten man ble enige om da 100 milliarder-målet ble satt i 2009 i København. Noe av grunnen til at utviklingslandene sluttet seg til Paris-avtalen er nettopp at disse midlene skulle være addisjonelle.

Vi vil anbefale at regjeringen argumenterer for at noe av den planlagte doblingen av klimafinansering fra 7 milliarder årlig i 2020 til 14 milliarder i 2026 tas utenom bistandsbudsjettet, og at det nye klimainvesteringsfondet (Kap. 162, post 96) i sin helhet løftes ute av bistandsbudsjettet. Over 80% av all klimafinansering tas fra bistandsbudsjettene i rike land. Det gir en dobbelt byrde på fattige mennesker med minst ansvar for klimakrisen. Utviklingslands kostnader knyttet til klimatilpasning vokser raskt og vil ifølge Unctad nå 300 milliarder dollar årlig i 2030.

Kapittel 170, post 70 – Øke nivået på støtte til å styrke sivilsamfunn som demokratisk kraft.

Øke nivået på kap. 170, post 70 – styrking av sivilsamfunn med 500 millioner kroner per år de neste tre årene. Demokratiet har fått enda dårligere kår og under pandemien viser en rekke demokrati og menneskerettighetsindekser en negativ utvikling, samt en økende dreining mot autoritære regimer. En nylig svensk metaevaluering av demokratistøtte viser at støtte til sivilsamfunnsaktører som kjemper for de demokratiske kjerneverdiene har en sterk preventiv effekt. Sivilsamfunnet, og særlig folkelige bevegelser er derfor en viktig motkraft når demokratiene trues. Derfor anbefaler Norsk Folkehjelp regjeringen å verne om posten og øke den slik at en større andel av støtten til sivilsamfunn har som primærmål å styrke sivilsamfunnet og motvirke de kontinuerlige angrepene på sivilsamfunnets legitime handlingsrom.

Ved Arbeids- og inkluderingsminister Marthe Mjøs Persen

Innspill til Arbeids- og inkluderingsdepartementet i forkant av regjeringens budsjettkonferanse i august 2022 fra Norsk Folkehjelp

Frivillighetens rolle i integrering- og inkluderingsarbeidet

Kap 671 post 71 Tilskudd til integreringsarbeid i regi av sivilsamfunnet og frivillige organisasjoner

Det nasjonale ressursmiljøet på inkluderingsfeltet må styrkes ytterligere. Dagens situasjon med store ankomster av ukrainske flyktninger har tydeliggjort frivillighetens sitt betydelige ansvar, ved å tilby tiltak og aktiviteter som sikrer god integrering og inkludering. Frivillige organisasjoner supplerer og styrker offentlige tjenester, ved å være en bidragsyter inn i det offentlige opplæringsplaner eller ved å tilby møteplasser og meningsfulle aktiviteter utenfor etablerte tilbud.

Men organisert og kontrollert frivillighet kommer ikke av seg selv. Frivillige organisasjoner trenger forutsigbare og langsiktige økonomiske rammevilkår. Skal vi nyttiggjøre oss av den kapasiteten frivillige utgjør, må organisasjonene sikres gode vilkår som muliggjør koordinering og kompetanseheving av de frivillige som gjennomfører aktiviteter for personer med flukt- og innvandrerbakgrunn.

Norsk Folkehjelp foreslår at:

- **Kap 671 post 71 må økes med 20 millioner**

Kommunale innvandreriltak (Jobbsjansen, kvalifiseringsprosjekt for hjemmeværende innvandrerkvinner)

Kap. 671 post 62

Norsk Folkehjelp mener innsatsen for at alle innvandrere får fast og varig arbeidstilknytning må styrkes.

Norsk Folkehjelp har samarbeidet med Jobbsjansen siden 2015 via tiltaket «Kvinner Kan». Formålet med kursene våre er at deltakerne skal møte arbeidslivet på en bedre måte ved å reflektere rundt viktige temaer og bevisstgjøre dem om deres rettigheter og muligheter. Effekten er at deltakerne får styrket selvtillit, påfyll av kompetanse, mer motivasjon og større selvbevissthet om sine muligheter til å være aktive aktører i norsk arbeid- og samfunnsliv. Dette gjelder spesielt innvandrerkvinnene som har lite sosialt nettverk, begrenset kjennskap til sitt lokalmiljø, mangler arbeidserfaring og har lite kunnskap om norsk kultur og samfunnsliv. Tema som nettverksbygging kommunikasjon og konfliktløsning, samt rettigheter og plikter i arbeidslivet er derfor viktige elementer som kan være med på å heve generell kompetanse som arbeidssøker og etter hvert arbeidstaker.

Norsk Folkehjelp foreslår at:

- **Arbeidet med fast og varig arbeidstilknytning for innvandrerkvinner må styrkes med 20 millioner**

Overføringsflyktninger

Kap 670 post 01, Kap 671 post 60 og 61, og Kap 672 post 60, og Kap 490, post 01,73 og 75

Over 89 millioner mennesker er på flukt i verden i dag. Det er det høyeste tallet som er registrert, og det er åttende år på rad at antallet mennesker på flukt stiger. Samtidig ser vi et lavt antall asylsøkere komme til Norge for beskyttelse. Gitt dagens situasjon med nærmere 6 millioner ukrainske flyktninger i Europa er det viktig at Norge tar sin del av ansvaret også for disse flyktingene. Samtidig må vi ikke glemme at mennesker legger på flukt andre steder i verden.

Gjenbosettingsordningen for overføringsflyktninger er en trygg, regulert og permanent måte å bistå mennesker på flukt. Norsk Folkehjelp mener at tiden er inne for å øke kvoten på overføringsflyktninger fra 3000 til 5000 i året, slik UNHCR tidligere har bedt Norge om å gjøre.

Norsk Folkehjelp foreslår at:

- **Kvoten for overføringsflyktninger må økes til 5000**
- **Annen byrdefordeling må tas i tillegg til kvoten**

Til: Helse- og omsorgsminister Ingvild Kjerkol

Innspill til Helse- og omsorgsdepartementet i forkant av regjeringens budsjettkonferanse i august 2022 fra Norsk Folkehjelp

Forslag

Sammen med Røde Kors og Norske Kvinners Sanitetsforening foreslår Norsk Folkehjelp følgende tiltak for å sikre en helhetlig styrking av helseberedskapen over hele landet:

*Det avsettes **30 millioner kroner årlig over statsbudsjettet, under programkategori 10.00, kapittel 702 beredskap**, til fordeling til de frivillige helse- og beredskapsorganisasjonene som utgjør en sentral del av den nasjonale helseberedskapen ved store ulykker og katastrofer.*

Bakgrunn:

I forbindelse med korona-pandemien har Norsk Folkehjelp bare i Oslo løst over 1000 ekstraordinære oppdrag med beredskapsambulansse. Vi har bistått med adgangskontroll på helseinstitusjoner og i vaksinasjonen av befolkningen. Da raset gikk på Gjerdrum responderte et stort antall beredskapsambulanser i løpet av minutter da AMK etterspurte ekstra ressurser.

Frivillige bidrar med andre ord betydelig innen norsk helseberedskap, på samme måte som de er en sentral del av redningstjenesten. Det har i mange år vært et godt samarbeid mellom Justisdepartementet og de frivillige beredskapsorganisasjonene i Norge, noe som har sikret god kommunikasjon og dialog mellom departementet og organisasjonene, i tillegg til en forutsigbar grunnfinansiering av tjenesten.

Gjennom flere år, og særlig gjennom koronakrisen, har vi sett behovet for å opprette et liknende samarbeid med Helse- og omsorgsdepartementet, slik at vi også kan jobbe mer målrettet og langsiktig for å løfte helseberedskapen ytterligere.

Norsk Folkehjelp er en viktig beredskapsaktør for både sykehusene, ambulansetjenesten og i kommunene rundt omkring i landet. Det tilbudet vi har i dag, har utviklet seg på grunn av en etterspørsel fra helsetjenesten selv, men per nå er den i stor grad basert på lokale/regionale initiativ, ganske tilfeldig og varierende rundt omkring i landet.

Organisasjonen får i dag ingen statlig støtte til å kvalitetssikre, opprettholde og utvikle denne beredskapen, og det er opp til lokale avtaler med helseforetak og kommuner å finne eller prioritere midler til dette arbeidet.

Dette er med på å gi store regionale forskjeller i tilbudet, og ikke minst en dårligere beredskap enn det vi kunne hatt ved større hendelser. Dette ønsker vi å gjøre noe med, da vi ser at vårt bidrag er etterspurt av det offentlige – og ikke minst økende i de områdene der vi i dag har et tilbud.

Vi er avhengig av forutsigbar og tilstrekkelig finansiering for å kunne:

- Rekruttere og trene opp flere frivillige mannskaper som kan støtte helsetjenesten.
- Sikre at vi kan levere en beredskap som er av god nok kvalitet for helsetjenesten.
- Utvikle og kvalitetssikre beredskaps- og innsatsplaner for ulike hendelser.

- Styrke samhandling med de lokale helsetjenestene.
- Sikre nødvendig beredskapsmateriell for å være en gripbar og relevant ressurs.

Ønske om et tettere samarbeid

De store beredskapsorganisasjonene har i dag ingen økonomiske incentiver for å ivareta dette på helsefeltet, eller økonomiske muskler til å løfte tilbudet ytterligere.

Under pandemien havnet vi i en situasjon der vi reelt måtte gjøre harde prioriteringer i forhold til om våre ressurser skal sikre redningsberedskap, eller om vi også skulle være tilgjengelig for støtte til helsetjenesten og kommunene. Konklusjonen var at slik situasjonen utviklet seg, klarte vi å ivareta redningsberedskapen samtidig som vi også kunne støtte helsetjenesten der vi allerede hadde et godt samarbeid. Noen steder kunne vi bidra betydelig og over lang tid, mens andre steder var tilbudet mindre omfattende. Hadde situasjonen gått fra vondt til verre med pandemien var vi klare til å nedprioritere redningsberedskapen, for å bistå på alle nødvendige områder i en nasjonal katastrofe.

Vi mener at vi kan spille en enda viktigere rolle som en beredskapsforsterkning til helsetjenesten, men da kan ikke finansieringen av dette tilbudet være helt overlatt til de lokale helseforetakene og kommunene. Dette gir for stor variasjon og lite til intet grunnlag for overordnet koordinering, utvikling og kvalitetssikring av tjenesten.

Sammen med Røde Kors og Norske Kvinners Sanitetsforening er vi helt avhengig av styrket finansiering fra myndighetene dersom vi skal kunne spille en slik rolle også i fremtidige hendelser. Det foreslåtte tiltaket gir mye beredskap per krone, og er et svært effektivt tiltak for å styrke den nasjonale helseberedskapen.

Til Justis- og beredskapsdepartementet
15.08.2022

Vår dato:

Til: Justis- og beredskapsminister Emilie Enger Mehl

Kopi til: Statssekretær Hans-Petter Aasen (Sp)

Innspill til Justis- og beredskapsdepartementet i forkant av regjeringens budsjettkonferanse i august 2022 fra Norsk Folkehjelp

Norsk Folkehjelp ønsker med dette å sende innspill på to områder der vi håper å se endringer for statsbudsjettet for 2023. Det gjelder økt støtte til den frivillige beredskapen, samt en økning i antallet overføringsflyktninger.

Frivillig beredskap

Norsk Folkehjelp vil henvise til de gode merknadene som Senterpartiet og Arbeiderpartiet fremmet under behandlingen av Meld. St. 5 (2020–2021) Samfunnssikkerhet i en usikker verden, og ber om at det nå bevilges midler som kreves for å realisere denne politikken. Dette er politiske forventninger vi deler med hele den frivillige redningstjenesten, og vi viser derfor også til møte med statssekretær Hans Petter Aasen hos Røde Kors, november 2021. Innspillene vi kommer med her i tråd med det som ble lagt frem der.

De konkrete forslagene er som følger:

Programkategori 06.50 Redningstjenesten, samfunnssikkerhet og beredskap. Kap. 455, post 71

Rammetilskuddet til de frivillige organisasjonene økes med 60 millioner.

Samlet trenger de frivillige beredskapsorganisasjonene en økning på 60 millioner kroner til ulike driftsoppgaver, rekruttere mannskaper, tette hull i beredskapen og utvikle redningstjenesten. Antall oppdrag for de frivillige beredskapsorganisasjonene øker hvert år. Norsk Folkehjelp mener økt rammetilskudd er viktig for å sikre forutsigbare rammer og nødvendig utvikling for de frivillige i redningstjenesten.

I tillegg har vi sendt inn følgende forslag til finansdepartementet, som vi håper også kan tas videre av justisdepartementet.

Forslag til stortingsvedtak om særavgifter, paragraf 7.

Ønsket endring: Redningskjøretøy for frivillige beredskapsorganisasjoner legges til listen med fritak for engangsavgift. De frivillige beredskapsorganisasjonene har et samlet årlig behov for bytte av ca. 30 kjøretøy.

Forventet proveny: 15 millioner

Overføringsflyktninger

Kap 670 post 01, Kap 671 post 60 og 61, og Kap 672 post 60, og Kap 490, post 01,73 og 75

Over 89 millioner mennesker er på flukt i verden i dag. Det er det høyeste tallet som er registrert, og det er åttende år på rad at antallet mennesker på flukt stiger. Samtidig ser vi et lavt antall asylsøkere komme til Norge for beskyttelse. Gitt dagens situasjon med nærmere 6 millioner ukrainske flyktninger i Europa er det viktig at Norge tar sin del av ansvaret også for disse flyktningene. Samtidig må vi ikke glemme at mennesker legger på flukt andre steder i verden.

Gjenbosettingsordningen for overføringsflyktninger er en trygg, regulert og permanent måte å bistå mennesker på flukt. Norsk Folkehjelp mener at tiden er inne for å øke kvoten på overføringsflyktninger fra 3000 til 5000 i året, slik UNHCR tidligere har bedt Norge om å gjøre.

Norsk Folkehjelp foreslår at:

- Kvoten for overføringsflyktninger må økes til 5000

Annen byrdefordeling må tas i tillegg til kvoten

-

Til Kultur- og likestillingsdepartementet
15.08.2022

Vår dato:

Til: Kultur- og likestillingsminister Anette Trettebergstuen

Kopi til: Statssekretær Gry Haugsbakken (Ap)

Innspill Kultur- og likestillingsdepartementet i forkant av regjeringens budsjettkonferanse i august 2022 fra Norsk Folkehjelp

Norsk Folkehjelp ønsker med dette å sende innspill der vi håper å se endringer for statsbudsjettet for 2023. Innspillet gjelder økt støtte til arbeid mot rasisme.

Antirasisme

Kap 351 post 70 Likestilling og ikke-diskriminering

Å snu og endre rasistiske holdninger tar tid. Det krever langsiktig, koordinert og systematisk arbeid. Og det omfatter mange samfunnsområder. Men frivilligheten verken kan eller skal gjøre jobben alene. Det offentlige må ta sitt ansvar, både i form av forebygging av systemisk og systematisk rasisme. Kommuner kan også søke om støtte til aktiviteter og tiltak i kampen mot rasisme, men tilskuddsordningen for å motvirke rasisme, diskriminering og hatefulle ytringer er for liten.

Rasisme er et demokratisk problem som har alvorlige konsekvenser på individnivå, på gruppenivå og for hele samfunnet. Vi må reagere på rasisme, se konsekvensene av rasisme, og forebygge rasisme. Og i dette arbeidet er innsatsen til frivillige organisasjoner og sivilsamfunnet essensielt.

Norsk Folkehjelp foreslår at

- Kap 351 post 70 økes til 20 millioner som øremerkes tilskuddsordningen for å motvirke rasisme, diskriminering og hatefulle ytringer.

Med vennlig hilsen

NORSK FOLKEHJELP



Henriette Killi Westhrin
Generalsekretær



Norsk Folkehjelp